

Nr 292.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående dyrtidstillägg åt befattningshavare vid tekniska skolorna i Stockholm och Eskilstuna, bergsskolorna i Filipstad och Falun samt vävskolan i Borås; given Stockholms slott den 5 mars 1920.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

dels medgiva, att dyrtidstillägg må utgå till befattningshavare vid tekniska skolan i Stockholm och vid tekniska skolan i Eskilstuna för den del av år 1920, under vilken kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst icke bestridas av det vid sidan av huvudtitlarna såsom avsättning å 1920 års riksstat för ändamålet anvisade särskilda anslag, ävensom till befattningshavare vid vävskolan i Borås för år 1920 samt till befattningshavare vid bergsskolorna i Filipstad och Falun jämte därmed förenade yrkesskolor för vart och ett av åren 1919 och 1920;

skolande nämnda dyrtidstillägg utgå efter de grunder, som beträffande motsvarande tid äro eller varda fastställda för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst;

dock med iakttagande att dyrtidstillägg skall beräknas ej blott å de avlöningsförmåner, som äro för vederbörande befattningshavare å stat uppförda, utan även å den höjning i avlöningen, som i form av provisorisk lönereglering eller tillfällig löneförbättring tillerkänts dem genom bidrag av stat, landsting, kommun eller från enskild donation, samt

under villkor, vad angår befattningshavare vid såväl de tekniska skolorna i Stockholm och Eskilstuna som vävskolan i Borås, att halva

kostnaden för dyrtidstillägg bestrides av vederbörande kommun eller landsting samt, vad angår bergsskolorna i Filipstad och Falun jämte därmed förenade yrkesskolor, att $\frac{2}{5}$ av kostnaden för dyrtidstillägg bestridas av järnkontoret;

dels ock för ovan angivna ändamål anvisa på *tilläggsstat* för år 1920 ett förslagsanslag av 150,000 kronor.

GUSTAF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 mars 1920.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON,
HOLMQUIST,
OLSSON.

Departementschefen, statsrådet Olsson anförde härefter:

Vid anmälan den 7 januari 1920 av anslagsbehoven under tilläggsstaten till riksstatens för år 1920 åttonde huvudtitel hemställde jag under punkten 72, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå riksdagen att, i avbidan på proposition angående dyrtidstillägg åt befattningshavare vid de tekniska skolorna i Stockholm och Eskilstuna, bergsskolorna i Filipstad och Falun samt vävskolan i Borås, beräkna på tilläggsstat för år 1920 ett förslagsanslag av 150,000 kronor. Denna min hemställan blev av Kungl. Maj:t bifallen. Jag anhåller nu att få återupptaga frågan.

Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid tekniska skolorna i Stockholm och Eskilstuna, bergsskolorna i Filipstad och Falun samt vävskolan i Borås.

Vad först beträffar befattningshavare vid de tekniska skolorna i Stockholm och Eskilstuna åtnjuta dessa, jämlikt kungörelsen den 30 maj 1919 (nr 262) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i

statens tjänst — vilken kungörelse gäller till och med den 30 juni 1920 — dyrtidstillägg efter de grunder, som äro i denna kungörelse fastställda; härvid skall dock iakttagas, att dyrtidstillägg skall beräknas ej blott å de avlöningsförmåner, som äro för vederbörande befattningshavare å stat uppförda, utan även å den höjning av avlöningen, som i form av provisorisk lönebegäran eller tillfällig löneförbättring tillerkänts dem genom bidrag av stat och kommun eller från enskild donation, samt gäller vidare såsom villkor, att halva kostnaden för dyrtidstillägget skall bestridas av vederbörande kommun. Härför erfordrerliga medel hava för år 1919 utgått ur det på tilläggsstat för samma år under åttonde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till beredande av dyrtidstillägg under år 1919 åt befattningshavare i statens tjänst.

Det har nu befunnits lämpligt att i fråga om dyrtidstillägg för stats-tjänstemän i egentlig bemärkelse särskilja befattningshavarna vid omförmälda tekniska skolor och, då fortsatt dyrtidstillägg för år 1920 för dessa uppenbarligen är av nöden, beräkna under åttonde huvudtiteln ett för detta ändamål avsett särskilt anslag. I den framställning, som i proposition nr 95 till innevarande års riksdag avlåtits angående allmänna grunder för dyrtidstillägg under år 1920 åt befattningshavare i statens tjänst, har ävenledes undantagits förenämnda tekniska skolors befattningshavare, och, på sätt framgår av det propositionen i utdrag vidfogade statsrådsprotokollet över finansärenden, har föredragande departementschefen erinrat, att förslag rörande tjänstinnehavarna vid nämnda tekniska skolor lära i annan ordning framdeles komma att underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Då jag sålunda nu hemställer om förslag till riksdagen angående ett särskilt anslag till dyrtidstillägg för år 1920 åt befattningshavare vid tekniska skolorna i Stockholm och Eskilstuna att utgå under enahanda förutsättningar och villkor, som äro bundna vid 1919 års dyrtidstillägg, har jag ansett mig böra härmed förknippa uppkommen fråga om dyrtidstillägg åt lärarna vid bergsskolorna i Filipstad och Falun samt vid vävskolan i Borås, vilka skolor i förhållande till staten intaga en ställning, som är liknande den, i vilken de tekniska skolorna i Stockholm och Eskilstuna befinna sig.

Vad först beträffar bergsskolorna i Filipstad och Falun tillåter jag mig till en början i avseende å dessa skolors ställning till statsverket hänvisa till vad jag anfört rörande desamma såväl i årets statsverksproposition, bilagan åttonde huvudtiteln, punkt 250, som vid anmälan den 13 februari 1920 av frågan om tillfällig löneförbättring åt lärarna vid samma skolor (proposition nr 89). Beträffande särskilt frågan om dyrtidstillägg till lärarna vid dessa skolor vill jag erinra, hurusom riksdagen å tilläggsstat

för år 1919 anvisat såsom bidrag med $\frac{3}{5}$ till vissa vid uppgörandet av 1918 års stat för sagda skolor jämte därmed förenade yrkesskolor icke beräknade kostnader för dyrtidstillägg åt lärarna ett förslagsanslag, högst, 10,053 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utbetala beloppet till brukssocietetens fullmäktige i järnkontoret, sedan villkoren för lyftandet av det utav 1917 års riksdag för år 1918 beviljade anslaget till undervisningsverksamheten vid nämnda skolor visats behörigen fullgjorda. Vid anmälan av denna fråga (1919 års statsverksproposition, bilagan åttonde huvudtiteln, sid. 803) yttrade min företrädare i statsrådsämbetet, att, där-est den rådande dyrtiden fortfarande och i anledning därav dyrtidstillägg alltjämt komme att utgå till statens befattningshavare, staten icke kunde undandraga sig att även för åren 1919 och 1920 lämna bidrag till sådana åt bergsskolornas lärare utgående dyrtidstillägg, som bestämts enligt de för statstjänare vid varje tid gällande grunder. Då vid tidpunkten för 1919 års statsverkspropositions avlämnade sistnämnda grunder ej voro kända, ansåg departementschefen, att medel till statsbidrag för detta år borde äskas först sedan det visat sig, huruvida och till vilka belopp dyrtidstillägg för nämnda år kunde bliva erforderliga. Någon framställning till 1919 års riksdag, avseende år 1919, blev icke avlåten. Under erinran om anförda omständighet har nu skolöverstyrelsen i skrivelse den 30 augusti 1919 gjort framställning i syfte att dyrtidstillägg måtte fortfarande beredas ifrågavarande lärare.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit och då dyrtidstillägg enligt vissa grunder för år 1918 beviljats bergsskolornas lärare, tillstyrker jag, att framställning göres till riksdagen om beredande av dyrtidstillägg till dessa lärare såväl för år 1919 som för år 1920, under förutsättning att $\frac{2}{5}$ av dyrtidstillägget bestridas av järnkontoret och med tillämpning i övrigt av de grunder, som för respektive års dyrtidstillägg åt statstjänare äro eller varda fastställda.

Vidkommande därefter vävskolan i Borås tillåter jag mig i avseende å denna skola och dess ställning till statsverket hänvisa till vad härom yttrats såväl i 1919 års statsverksproposition, bilagan åttonde huvudtiteln (sid. 805 ff.) som i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag, bilagan åttonde huvudtiteln (sid. 727 ff.). Såsom härav framgår erbjuder denna skolas ställning vissa likheter med den ställning, som intages av de tekniska skolorna i Stockholm och Eskilstuna. Vävskolans lärare hava förut ej åtnjutit statsbidrag till dyrtidstilläggen; det synes mig emellertid billigt, att en anordning i detta syfte träffas. Förhållandet har också uppmärksamrats av skolöverstyrelsen, som i skrivelse den 30 augusti 1919 framlagt förslag i denna riktning. Överstyrelsen anser berättigat, att vid fast-

ställande av det belopp, varmed eventuellt dyrtidstillägg för år 1920 skulle utgå till ifrågavarande befattningshavare, enahanda grunder tillämpas, som hittills stadgats för befattningshavare vid omförmälda tekniska skolor i Stockholm och Eskilstuna. Ifrågavarande dyrtidstillägg borde alltså utgå efter samma grunder samt under villkor, att halva kostnaden för dyrtidstillägg bestredes av vederbörande landsting. Jag anser detta överstyrelsens förslag vara med rättvisa och billighet överensstämmande och vill förden-skull tillstyrka förslaget i ämnet till riksdagen.

Vad angår kostnaderna för det dyrtidstillägg, varom nu är fråga, ställer det sig givetvis vanskligt att härvidlag kunna göra några exakta beräkningar, i all synnerhet som det är svårt erhålla kännedom, i vilken utsträckning olika befattningshavare innehava eller komma att under år 1920 innehava annan statsjänst, varå utgår fullt dyrtidstillägg, d. v. s. med beräkning efter ett procenttal, motsvarande grundtalet. Härjämte vill jag erinra, hurusom 1919 års riksdag förklarar, att under år 1920 tills vidare och intill dess definitivt beslut fattats rörande de medel, av vilka för sagda år kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst skola bestridas, härför erforderliga belopp skola utgå — frånsett befattningshavare vid vissa affärsdrivande verk m. fl. — från ett vid sidan av huvudtitlarna såsom avsättning å 1920 års riksstat anvisat särskilt anslag till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg för sistnämnda år. Då givetvis dyrtidstilläggen för befattningshavare vid de tekniska skolorna i Stockholm och Eskilstuna för de första månaderna av år 1920 jämlikt ovanberörda kungörelse den 30 maj 1919 rekvireras och utbetalas från detta anslag, har vid nu förevarande kostnadsberäkning hänsyn jämväl härtill måst tagas. En approximativ beräkning har lämnat som resultat ett belopp av 150,000 kronor, och jag vill uttrycka förhoppning, att denna summa skall visa sig tillfyllest. Givetvis bör anslaget hava karaktär av förslagsanslag.

I avseende å dyrtidstillägg för år 1921 har som bekant till bestridande av kostnaderna för dylik förmån åt statens befattningshavare föreslagits riksdagen att vid sidan av huvudtitlarna såsom avsättning å 1921 års riksstat anvisa ett visst belopp. Då en motsvarande anordning uppenbarligen är önskvärd även i ovan omförmälda fall, men medel för ändamålet ej äro beräknade, är det min avsikt att så tidigt sig göra låter tillstyrka avlåtande av framställning till nästkommande års riksdag angående dyrtidstillägg för år 1921 för befattningshavare vid förenämnda skolor. Om möjligt bör man söka vinna en anordning, som förebygger för näst-

följande år den lucka i dyrtidstilläggets utgående, som eljest skulle uppkomma för år 1921. Jag vill uttrycka den förhoppningen, att vederbörande läroanstalter äga utvägar att för den tid av någon månad, det kan bliva tal om, hålla vederbörande befattningshavare skadeslösa för ett eventuellt fördröjt statsbidrag till dyrtidstilläggen.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå riksdagen att

dels medgiva, att dyrtidstillägg må utgå till befattningshavare vid tekniska skolan i Stockholm och vid tekniska skolan i Eskilstuna för den del av år 1920, under vilken kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst icke bestridas av det vid sidan av huvudtitlarna såsom avsättning å 1920 års riksstat för ändamålet anvisade särskilda anslag, ävensom till befattningshavare vid vävskolan i Borås för år 1920 samt till befattningshavare vid bergsskolorna i Filipstad och Falun jämte därmed förenade yrkesskolor för vart och ett av åren 1919 och 1920;

skolande nämnda dyrtidstillägg utgå efter de grunder, som beträffande motsvarande tid äro eller varda fastställda för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst;

dock med iakttagande att dyrtidstillägg skall beräknas ej blott å de avlöningsförmåner, som äro för vederbörande befattningshavare å stat uppförda, utan även å den höjning i avlöningen, som i form av provisorisk lönereglering eller tillfällig löneförbättring tillerkänts dem genom bidrag av stat, landsting, kommun eller från enskild donation, samt

under villkor, vad angår befattningshavare vid såväl de tekniska skolorna i Stockholm och Eskilstuna som vävskolan i Borås, att halva kostnaden för dyrtidstillägg bestrides av vederbörande kommun eller landsting samt, vad angår bergsskolorna i Filipstad och Falun jämte därmed förenade yrkesskolor, att $\frac{2}{5}$ av kostnaden för dyrtidstillägg bestridas av järnkontoret;

dels ock för ovan angivna ändamål anvisa på *tilläggsstat* för år 1920 ett förslagsanslag av 150,000 kronor.

Kungl. Maj:ts Proposition Nr 292.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gösta Neuendorff.
